

'Beeld priesterschap verstoord'

Frank de Klerk voor de Bartholomeuskerk in Poeldijk met in zijn hand het boek van de commissie-Deetman.

FOTO THIERRY SCHUT

POELDIJK

Het AD opende juli vorig jaar met het nieuws over seksueel misbruik van misdienaars in Poeldijk door pater Kruisheer. Het maakte veel los binnen de rooms-katholieke kerk. Een blik achter de schermen met journalist Frank de Klerk.

HANS HEMMES

Het artikel in deze krant doorbrak een taboe: de zwijgcultuur rond het misbruik en als gevolg daarvan de zelfmoord van misdienaars in Poeldijk. Dat er seksuele misstanden waren geweest had een commissie onder leiding van Wim Deetman al vanaf 2010 vastgesteld en geïnventariseerd. Maar dat het ook in het Westland gebeurde, daarover sprak men niet.

Het historische boek Het Rijke Poeldijkse Roomse Leven van Wim van Zijl maakte een einde aan dit stilzwijgen. Hij schreef over vijf slachtoffers die misbruikt waren. Vier van hen pleegden later zelfmoord, een vijfde werd straatzwerver in Amsterdam.

Journalist Frank de Klerk ging er verder mee. Hij is katholiek, kent de kerk in het Westland, waar hij als vrijwilliger werkt in het archief.

Hoe ging je te werk?

„Ik heb er lang mee geworsteld. Ik hoorde van het misbruik tijdens een gesprek met Wim van Zijl. Ik vroeg aan de Orde van de Kruisheren en het bisdom Rotterdam om informatie over het misbruik. Ik kreeg een uitnodiging van bisschop Van den Hende voor een interview. Tijdens dat gesprek legde ik mijn dilemma aan hem voor. De bisschop beklemtoonde hoe belangrijk het was om open te zijn over deze zwarte bladzijde in de rooms-katholieke geschiedenis. 'Wij zijn open, wij verbergen niets', zei hij."

Hoe reageerden de pastoor en het kerkbestuur na het verschijnen van het artikel?

„De rooms-katholieke kerk in Westland betreurde deze publicatie. Volgens pastoor Steenvoorden (van de Westlandse parochiefederatie St. Franciscus, red.) zou die deels 'onjuiste beweringen dan wel verkeerd gekozen woorden bevatten, die pijn hebben veroorzaakt en mensen beschadigd'. Ik kreeg ook een mail van kerkbestuurder Koos Verbeek. De gevallen van seksueel misbruik zouden al jaren bekend zijn geweest en gemeld bij de commissie-Deetman. Die zou hebben besloten er niets mee te doen. Het kerkbestuur in Poeldijk koos er twee keer voor in 2010 en 2013 de zaak niet in openbaarheid te brengen 'vanwege de grote gevoeligheden bij familie van de slachtoffers'. 'Jammer dat dit gepubliceerd is', reageerde Koos Verbeek, vicevoorzitter van het kerkbestuur Poeldijk, op de dag van het verschijnen van het artikel."

Maar er kwamen wel excuses van de kerk?

„Dat klopt, die zijn op zondag 30 juli voorgelezen in Poeldijk in een heilige mis. Ik zat in de

Bartholomeüskerk toen vicevoorzitter Koos Verbeek sprak over 'de open cultuur die we nu elke dag nastreven'. Dat in tegenstelling tot de gesloten cultuur van destijds. Die excuses waren mooi. Maar een dag later belde Koos Verbeek me met het verwijt dat Van Zijl en ik interne afspraken hadden geschonden. Die afspraak was om niet met misbruik naar buiten te treden. We wisten allebei niets van die afspraak. En op 27 augustus kreeg ik in de Andreaskerk in Kwintsheul een preek van pastoor Straathof over me heen. Het was de schriftuitleg van Mattheüs 16, vers 13-20. Jezus vraagt aan Petrus: Wie zeggen de mensen dat ik ben. 'Moet ik daarvoor lezen wat de journalisten in de krant schrijven? Moet ik soms de hoofdredacteur van het AD bellen', werd er gezegd."

Wat deed dat met je?

„Dat was stemmingmakerij en zelfs het evangelie wordt daarvoor misbruikt. Sinds die zondag kom ik niet meer in de kerk. Het heeft voor mij het beeld van het priesterschap, dat ik voorheen hoog had zitten, ernstig verstoord. Achteraf gezien is het schijnheilig allemaal. De kerk zegt dat zij voor openheid is, maar de boodschapper krijgt de volle laag. Ik weet niet meer welke priester ik nog kan vertrouwen. Dat is een pijnlijke constatering."

De Klerk is nog wel archivaris bij de Adrianusparochie in Naaldwijk. Dat archief bevindt zich op zolder van de pastorie waar pastoor Steenvoorden woont.

Is dat gevoelig?

„Ja, ik zou de privacy van de pastoor Steenvoorden aantasten. Hij ontwijkt me. Meestal is hij niet thuis als ik daar werk. Ik krijg wel uitnodigingen van steeds andere kerkbestuurders voor een gesprek.

Maar ik wil met de pastoor zelf praten onder begeleiding van een onafhankelijk gespreksleider."

Reactie kerk

De rooms-katholieke kerk heeft desgevraagd beschreven hoe de kwestie is beleefd. 'Het seksueel misbruik vervult ons met grote schaamte en wij leven intens mee met alle betrokkenen', aldus de verklaring. Het pastoraal team is 'teleurgesteld' dat De Klerk niet zelf om een reactie van pastoor Steenvoorden zou hebben gevraagd. 'Dat bevreemdt hen des te meer, omdat de heer De Klerk als archivaris zich vrijwel wekelijks in het woonhuis van de pastoor bevindt. Vlak voor de publicatie werd de pastoor 'overvallen' door een telefonisch interview van een andere journalist van het AD. Hij heeft hem kort te woord gestaan. Echter, hij heeft niet meteen 'de hoorn er op gegooit'. De 'doofpotcultuur' past niet binnen onze parochies. Grensoverschrijdend gedrag wordt niet geaccepteerd en wordt gerapporteerd bij het R.K. Meldpunt Grensoverschrijdend Gedrag. Het beeld van de huidige kerk als een gesloten bolwerk ervaren wij als diep kwetsend.'

In de verklaring staat verder dat er een 'vertrouwensbreuk' is ontstaan door de opstelling van De Klerk als vrijwilliger. 'Hij is door bisschop Van den Hende voor een gesprek uitgenodigd, waarbij ook pastoor Steenvoorden aanwezig zal zijn.'

In de aanloop daarheen heeft Frank de Klerk het bisdom Rotterdam gemeld dat hij bereid is de sleutel van het archief in te leveren. 'Ik zie geen andere oplossing', schrijft hij.